

Za účelem usnadnění další práce podjal se dr. David sepsání sporných výrazů, jež budou uveřejněny v »Pojistném Obzoru«. Teprve pak bude lze pokračovati v zahájeném záslužném podniku.

B. K.

**President republiky jako svědek.** Nedávno přinesly denní listy zprávu o sporu v Polsku, v němž měl být slyšen jako svědek president polské republiky. V praxi se neudál u nás ještě případ výslechu presidenta republiky jako svědka, ale není jisté vyloučeno, že by nastala potřeba presidenta republiky jako svědka vyslechnouti. Otázka je tím časovější, že stojíme před reformou procesu civilního i trestního a že platné právo zvláštních ustanovení o výslechu hlavy státu nemá. Předpisy o členech panovnického rodu staly se změnou poměrů bezpředmětnými a byly ostatně zrušeny, pokud jde o civilní řád soudní, či. I. zák. z 1. dubna 1921, č. 161 Sb. z. a n. Zcela nesprávný byl by jistě názor, že president republiky jako svědek vůbec slyšen býti nemůže. Toto mínění nemohlo by se zajisté dovolávat § 67 ústavní listiny, podle něhož může býti president trestně stihán jen pro velezradu a nikoli tedy pro křivé svědectví. Netřeba hleděti k tomu, že dosah tohoto ustanovení není nikterak nepochybný, ježto není jisto, jde-li o exempci hmotněprávní (president není způsobilým subjektem trestného činu, tak Miřička, Kallab a návrh zákona o trestním stihání presidenta republiky) či jen procesně-právní (trestní řízení nemůže býti proti němu vedeno, pokud je presidentem: tak Lašfovka, Říšer). Trestní sankce není nutnou součástí kvalifikace výpovědi před soudem jako svědecké. Vždyť § 165 tr. ř. (na rozdíl od § 338 c. ř. s. a § 210 slov. tr. p.) ani nepředpisuje, aby svědku byly před výslechem trestní následky křivé výpovědi připomenuty. Kdyby trestní sankce byla podmínkou výpovědi, jako svědecké, pak by nemohly svědčiti na př. ani děti a kvalifikace výpovědi osob duševně chorých jako svědeckých by byla odvislá od skutečnosti, zda bude v budoucím trestním řízení (ku kterému třeba ani nedojde) uznáno, že by jim zločin křivého svědectví bylo či nebylo možno přičítati. Jest proto třeba řešiti otázku formy svědecké výpovědi presidenta republiky. Poněvadž platné právo neobsahuje výjimečného ustanovení, není pochybné, že platí předpisy všeobecné. De lege ferenda možno zastávat názor, že výjimečného ustanovení není třeba a že není důvodu, proč by zákon stanovil výjimku pro prvního občana státu. Skutečnost je však již nyní často silnější než zákonný předpis. Je známo, že dochází k výslechu členů vlády v jejich úřadovnách a četli jsme dokonce nedávno v denním tisku, že byl slyšen v bu-

dově vyslanectví, tedy mimo soud, člen cizího panovnického rodu, který ani nepožíval exteritoriality. Soudce může se tu ocitnouti v situaci krajně nepříjemné; má na vybranou, buď odmítnouti pozvání, aby výslech provedl mimo soud, a jíti vstříc možnosti, že výslech nebude proveden včas, bude-li president zaneprázdněn, nebo vyslechnouti svědka mimo soud proti zákonnému předpisu. Ustanovení, která se nezachovávají, zeslabují účinnost zákona. Proto by se doporučovalo připustiti, co předpisy jinde platné dovolují daleko širší měrou (sr. čl. 510 a n. tr. ř. franc. a belgický dekret ze 4. května 1812), aby totiž alespoň president republiky mohl býti slyšen ve svém obydlí nebo úřadovně, pokud může výslech býti proveden mimo hlavní přelíčení.

**Statistika civilního soudnictví za rok 1925** je obsažena ve Zprávách státního úřadu statistického republiky československé č. 1.—2. ročník VIII. (1927). Přináší poprvé hojnější data také ze Slovenska. Počet projednávaných žalob stoupl v roce 1925 u soudů okresních od předcházejícího roku asi o 20% (v zemích historických 1924 — 253.549, 1925 — 292.102); stejně asi stoupl i počet nově přibylých exekucí (1924 — 319.181,\*) 1925 — 362.381). Sporná agenda sborových soudů I. stolice stoupla v roce 1925 jen nepatrně (1924 — 38.284, 1925 — 40.785; z toho nových žalob 1924 — 30.314, 1925 — 32.916). Naproti tomu poklesla agenda živnostenských soudů (1924 — 6226, 1925 — 5904; z toho nových žalob 1924 — 6131, 1925 — 5822). Mírně stoupl počet odvolání od okresních soudů k sborovým soudům I. stolice (1924 — 6164, 1925 — 6541) i počet rekursů (1924 — 15.148, 1925 — 15.449). Počet odvolání i rekursů ku sborovým soudům druhé stolice, jakož i počet dovolání k nejvyššímu soudu z rozsudků soudů okresních se udržel na výši asi stejné jako roku předcházejícího, stoupl však počet dovolání proti rozsudkům sborových soudů I. stolice (včetně Slovenska 4154 a 4536, z toho dovolání nově přibylá 2804 a 3034). Poměr potvrzených a zrušených rozhodnutí zůstává většinou přibližně stejný. Pokud z něho možno posouditi kvalitu rozhodnutí, bylo by pozorovati zlepšení pro obvod pražský, pokud jde o vyřízení dovolání příznivé dovolateli, bylo-li dovolání podáno proti měnícímu výroku odvolacího soudu. Pokud jde o poměr potvrzených a zrušených rozhodnutí, stojí Slovensko daleko za historickými zeměmi; r. 1925 možno usuzovati z činnosti nejvyššího soudu na částečné zlepšení. Po vydání zákona č. 123/23 přesunul se poměr rozhodování samosoudcovského a senátního

\*) Tato data se vztahují vesměs jen na země historické.